

ბის ჩაწერა ვადათავს ვარტუბანს და შეუდგენ დელო ქალაქში მუშაობას. ამ ქმად ვადათავს არხი ფრანგებისა და დიდპრუდე ქუჩებში, ვარტუბან თათრის მეიდანზე და შეთანხმებაზარნი. ვარტუბანის ქუჩებში არხების თხრა ისე საინტერესო არ იყო არქეოლოგებისათვის, როგორც ძველს ქალაქში, რადგანაც პირველში სულ ახალი ნადავია მიწისა და გაუტუტებული თიხაა. ძველის ქალაქის ნადავია წარმოადგენს ისეთს სანახავს, რომ მკონდ არქეოლოგი მრთელს სურათის დახატვად მისის შეხედვით. ვარტუბანის ნადავია ნადავია მიწაზე შემოდ ამოყრილი, მიწის ქი არა ჰგავს, არამედ ფუტურის ხის ნაშალს ანუ უკეთესი ესტკეათ შეეყიფეთ ბურთისა, რომელიც მრთელ-ვაჭარი ნივთიერება მოიპოვებს, ადამიანის და პირუტყვის ძვილი, ფუტურის ფუტის, ბიძის ან ხის ნადავია, ნამეტრევი კოვდისა კის რქულისა, თხილამ მოყვრებულს მინამდის, აქვე მერვე მხარეს ამინადავია კლდის ქვა ნათალი და ნამეტრევი, ავური სხვადასხვა სისქისა, ფრაფიტა თითის სისქე ავურიდამ დაწვეული, რომლის სისქისას ახლაც მხარობენ ქორაბის ხეობაში. ასეთივე ავური ძველ-მეტისის ნადავიაში იპოვება, თითი არხში რომ ჩახედავთ, წარმოადგენს ჩაბნობილი მიწა-ქი არა, არამედ ღორი და ღორი ავურისა, რივის და კლდის ქვისა, ხისა, ძვლისა, ნაგვისა, რომელშიც მუშები ფუტისა პოულობენ. ამ იმითად ნახანთ ქუ-ქუდას მიწის, ან თიხას და ან ქვიშას. ღორლებს შუა ამჩნეთ ზოგან არხის გაყოფაზე კედლის ავურისას. ზოგან ნათლის ქვისას, ზოგან ხის ნადავია დაყოფილულს; ზოგან ვარდი-ვარდო კედლებს, ვებრთული კლდის ქვი ნაგვის, რაცა ვარდებებს, რომ ერთ ღორს აქ ქუჩა არა ყოფილა. მრთ-

ლის ფრანგის ქუჩის გაყოფაზე ნახევარ საყენის სიგრძეზე რივის ქვი ფენილია (მოსტრავია), რაცა ვარდებებს, რომ ძველადეც სკოლიანი ჩენი მი რივის ქვი მოყვან ქუჩებისა. ადგილ-ადგილ სხანს წყლის გასვანი თითის მიღები, სამალაგების გზა, რომელიც ძველად ტოლის მი ბერი ყოფილი, ისე რომ ერთის უბნის სარდაფიდან მეორე უბნის სარდაფში გასული შეედლოთ; ბერგან ჩნდება ორმოები, რომელიცან ჰისა, ან საჭირების ადგილისა, ანუ სარეცხისა, ყველა ასევე განათლებულ ქუჩებშია, სადაც ქი არქეოლოგები არიან, ამისთანა შემთხვევაში დიდს ყურადღებას მიაქცივენ და დიდს გაუფაცობენ გამოიკვლევდნენ. ავურიც შეუდგენილია, სულ არაფერი რომ არ იპოვონ საჭინი საარქეოლოგია ნივთი, მანაც თითი ნაგებობა კედლებისა, ავურების ღორი ჩახედავისანი და ძველის ტოლის ქალაქის მოწყობილობისას და მერობისას. ამ არხებს რომ უყურებთ, თვალწინ ნათალი ჰქვდათ, რასხით მარხია ცხლანდელის აყვავებულ ქალაქის ქვეშ მხარულ საუყურეთა ნადავრევი ძველის ტოლისისა.

* ვილიკევიკიდან გვცტობიან: მოგვსენებთ, რომ შარშან პი-აღორებისას ახლო ავახაყება ვაქარ-ცეცს ფოსტა. მერე როგორც აღმოჩნდა, მივლი ბრძოა უფილია შემდგარი, რომელიც ამდენს ხანს იცვლება აქეთუბანსა და ერთს ვზით ვრ და-ეკირათ. დღეს ჩვენ ნამდვილად შევიტყობთ, რომ ვილიკევიკის ოლქის უფროსი მოუწყვედვი ეს ბრძოა მი-აღორ ზოლკაზე, მაგრამ ავახაყები არ დაწებებთან მაშინ უფროსს უბრძანებთ თათრის კაცებისათვის, თოფისკო-ლითა. დაუწყებთ სრულა და თხი-ბი ავახაყი მოუცდათ, ამითი ამ ყ-

ჩაღების გამოჩენილი ბელადი, ყაბარ-დოლი გვახიყვია. ეს ბრძოა ყაბარების სიეთი ძი-ევი იყო, რომ აქეთურებს შინის ზარის სცემდა. სხვათა შორის ამ ყაბარებს ვაქარ-ცეცს სტაროპოლისის გუბერ-ნიისა ერთიეკელისა და დეუსტონი-თა მოკლები. ვარად ამისა ამას წინა-ღნა ვაგარდა, რომ ეს ყაბარები აი-რბენ ვილიკევიკის რკინის გზის სადგურს „Минеральные Воды“-ს დაცეპას და ვაქარ-ცეცს. სადგურის უფროსს ისე შემშინებოდა, რომ ყა-ზახები მოიგოვა ყოველ შემთხვე-ვისათვის. ცეტყრა ამ ყაზახების ბრძო-ლი უნდა იყოს, რომ ყაბარებმა გეღარ ვაგაძეფს სადგურის ავლებს.

* ვილიკევიკიდან გვწერენ: აპროლომა ძალიან შეაწუხა მინდვრის ოლქში პირველ აპროლიდან ოც-და-ორამდინ თითქმის ერთი დღე არ გა-მოსული ხვირანი დარი, ისე იწვიო-ბო. თუმცა კვლავ ამ დროს სულ დათე-სილი ჰქონიათ მინდვრის ოლქის ხი-მინდი და ლობოა, მაგრამ წყლს სწორის წვიმების გამო ვარ შუა ხნის-შიაც არ არიან აქაურები.

* იქილამე ვეწერს ჩენი კორ-რესპონდენტი: ვილიკევიკის მახრი-სა და 1-ლის განყოფილების საპოკა-ულას ოლქში აპროლიდან სადილო ვა-მართან ახალს თერგის ოლქის უფ-როსს ზუსტად სმეკობდა. როგორც ამ-ბობენ, ეს სადილი უნდა ვაქეთებს სოფ. ხემელავაში და იქ უნდა მიიწ-ვიან ახალი ოლქის უფროსისკოა.

* სოფ. კაკიდან ჩენი კორ-ესპონდენტი ვეწერს: მარტის კაცისას აქ დიდი თოვლი დასდო. წოვე (მე-ვი) სიცივე იყო. თხილები, აგებები, ვაშლები, სხალი (შხალი) და ვაზის ზოგირითი ვაშლები (ჩქები) ასწავა, ხეტყე შერუჯდა. სოფ. კაკს იმდენი

ზარალი არ მისცა, რამდენიც ქვემო-საოფლებსა და ბინებს. აღდგომა და-მეს აქ ვადასწერს ორი ქობიტანის სახალი. საზოგადოდ ხალხებისა და ძნების წვა აქაურებში ეს ორითვე წელია განშრდა. უფრო მეტი იქნა ქობიტანების სახლები და ძნები. მთავრად სკოლობს მივანოს ბოროტ-მომქმედებს და სახლების მწველეს, მაგრამ ამაოდ, ვარ ვერანინ აღმოუ-ჩნიათ. ამ წარსულ 15-20 წლებში იმდენი სახლი არ დაიწვოდა, რამდენ-იც ამ ორ-სამ უქანსწელი წელიწად-ებში დაიწვა.

* გორიდან გეწერენ: აპროლის ოც-და-ორს, ხეთუშათის დილით, რვის ნახევარზე, მოხდა ველ-საკლავი შე-მთხვევა, რომლის დამწერე თითი ამ სტრიქონების დამწერიც ვიყავი: თუ-ცა წელი ერთი ვაგანაწებული იყო, მაგრამ ქვემო-გომდელს ქარე-ლიდამ ტრეები აგშეთ და წარსულ-ლიყენენ. როგორც ამას წინადა-მივავიყვით, გორის ხიდან წაღვი-ერთობ დაქანებული მოდის, ძალიან მახე-ხებული და ვაქარ-ცეცს მეტრე-ზე უნდა იყოს, რომ ვადასწერს ბუ-რჯუხე მიჯანბნებას. ორმა ტრემა შევი-დამოთ ვაგარა, მხოლოდ მარკაუხ-ხევი შეუწყვიტა; მესამე ტრე და შა-ლო, მეტრეები პირ-ქვე ვადასწერს, ხეებს დაეკოწინენ; ტრე დაეკოწინებულა წყალმა, მაგრამ მალე ამოაჯდა; მე-ორე ტრეებიც ამოაჯდა და თან ხუთი ხე-ლა წიკდა. ამით რიყე მეტრეებისათ-ვა ვადასწერს იყენენ. საღამო ქამზე ვადასწერს იმითი ქობიტანე ყოფნა, პო-ლიოის ბოქალუმა ვადასწერს ვაგა-ზის მენავიყენი და დაიხსნა საბა-ლონი. ეს არაფერი, ვადასწერს. ამ სპის ტრეის შედეგა, თხუთმეტი წამა აღარ ვაგარია, რომ ვაგა-რინდა ვაგარევირის დასწერე ვადასწერს ტრე, რომელსაც ოთხი კაცი უსვა-

მდა: ორი წინ და ორი უკან. ტრეი წიფილის იყო, რომელიც მრთელ უ-არშია წყალი. საბარალო მეტრეებმა მეტრეებთან ლიხების სათავეში მისცეს ტრე, ნაბარ-ნაბარ დააკრეს, უნდო-და და ვადასწერს ასკოლომეცენ და მრთელ წელიწადში ვადასწერს, მაგრამ გე-ცმა ლიხებმა მოკრა ტრესა და შიგ-შუა მეტრეები შეიტანა. ბერი ცე-დან, მაგრამ წყალმა თვისი არ და-შალა. ხილდამ პოლიოის ბოქალუმა გე-ცემე უყვირა და უყვირა ნაბარ-დაიკირეთა, ბურჯუხე მოდის ტრეით. საოცრად დაუკრებდნენ ამ ყვირი-ლზე, მაგრამ არ იქნა, ტრეი ბურჯუხე დაუპირდაპირდა. „ღმერთო და გო-რიჯარო, შენ ვადასწერს!“ ვადასწერს ხმა მალე ლილი ხალხში. ტრეი ისეთის ძალით დავახა, რომ ოთხი ხე ზღე შეიღწეა; ორი მეწინავენი, ბიძაშვილები, სოფ. ვადასწერს, ისაც იყენ, მაგრამ, იყენე მარადან-მეწინავენი ვადასწერს; ორი მეტრეები, რომ-გორც ფრინველები, ერთის თვალის დაწახვამდის შეფრინდნენ ბურჯუხე. იყენე მ-შვილი წარა; ეცედათ მიაქეს მინარეს ადასწერს; იცურა და იცურა საბარალო, ხალხმა ნუვე-შინის ხმა არ მოაკლავ; თითქმის ნა-ხევაი ვერის მანძილზე უნდათ თავი, ბოლოს მიადა ვადასწერს პრის, ვა-ფა-ფა, მაგრამ, დახე ბელსა ნაბარ-დასწერს და მაშინ-იქ დაღუპა. მე-ორის, ბიძაშვილის იყენსას, ისაც ხე-ებში ხელები ვადასწერს, ე. ი. ხელების დამბე ხეებს შუა. სასო-მისილის იმითი შემთხვევად და უფლები: „მი-ვეყენე, ქობიტანებო, მიმელოთო.“ გე-ცემე მაშინვე ბიჭები აურისა მე-ნავიყენებთან, იქვე ვადასწერს, ვადასწერს თოვლებზე. მიწამ ისინი მო-ვილოდნენ, ამხანაგს ვადასწერს ვე-გა-ფილა, ჩამოვიდა ბურჯუხემ, თავი წამა აღარ ვაგარია, რომ ვაგა-რინდა ვაგარევირის დასწერე ვადასწერს ტრე, რომელსაც ოთხი კაცი უსვა-

სამადღის მეფის მოძღვარსა, მეტე-ხის დეკანოზსა იესემ, გამოასკენის ხატი ყოვლად წმიდის მინანქრისა, ვარსა დღისა-მშობელი და მეორე კარსავე ლეთის-მშობელი გეტაროს მეფის ვიარჯის მოძღვარს მისს ლი-სტებსა ოიებსა და მარცხენით მადგეს მოყვანილ ორნი იგი წინათქმულინი დაკონანი კმევითა და წინათქმულინი ყოველსა სამკაულისა წარმოლებასა ზედა ცერემონ-მისტრისა, მისი მალა-კეთილმოხილებმა აღექმსოვი ალექსის ძე რეკტორი დავით, და სადაც და-სეწენებულ იყოს ცხდარა მეფისა კუ-რული, ძვირფასათა ფარგებითა მო-კრული და ოთხსა კერპოს ოთხნი ორ-თავიანი არწივნი ფარჩისანი მი-კრულინი და კუბოსა ზედა მდებარე სამეფისა ვეგარევისა ვარად სხვა ვეგარევინი ვეგარევიანი ძვირფასათა სტა-ფოთა, ხოლო კუბოსა ზემოვე მდგო-მარე ბაღდადისნი, ესე იგი ქოლდა ზე-და ვარადამხრებულ იგი ძვირფასი სტა-ფო და ბაღდადისა ოთხსავე კუბოსა ოქროსკედლისა მსხვილინი ოთხნი და ათარმეტი ფუფუნნი ოქროსკედლისანი, ოთხსავე მარკასა ბაღდადისისასა და კიდეებულნი, თითოთა მხარესა სამ-ნი ფუფუნნი, ბოლო ბაღდადისისა ოთხნი სტეტინი ფუფუნნი ქმნი-ლინი და შემოკრულინი ფარჩანი მი-მედ სტეფოსა ფუფუნათა ზედა ზემო-და ქვემო ერთ-ფერნი სტეფონი; ხო-ლო საშუალონი ბაღდადისისა სტეტი-სანი აყურენ სხვა ფერნი სტეფონი, ფუფუნათაგან ვარტუბანის. ორნი ესე მოძღვარნი შემოსილინი და ღვთის

მშობელობას ხატოა მეტეორთეონნი მო-ვიდენ და დადენენ და ცხედარსა მე-ფისასა წინა-უძღოდენ და ორნი ე-რძოა დიაკონნი სტინარ-მაცხულინი, ღვთისმშობისა მეტეორთეონნი, ხატოა წინა-უძღოდენ და სხვანი ორნი დია-კონნი შემოსილინი ამათ უკვე ხატოა ვარტუბანსა და სანდალსა უკმევენენ.

ამისთან ვამოადგეს ორმა სამე-ფოა დროშა, ერთი ცეკრას მარჯვე-ნიით ა. მადარაშნი ქობისარო ვა-მარდითეს და მარცხენით ძეს მალა-მხალი. მიყვებდნენ ორნივე იგი ზემო-მსხენებულნი დიაკონნი, თავი მოუდ-რიკონ და უკმით წყისსავერ და სა-დაც მსდებს ცხდარა მეფისა, მაშინ-ერთი მარჯვენი და ერთი მარცხენით დადგეს დროშანი, ხოლო ამათ თან მივიდენ სამეფო სარდაშო სამეკდრო გუნი მწყობრისა.

ამისთან სანატრულის მეფის არა-კ-ლეის გუბამი უნდა ცეკრასთ ბრწყინე-ლითა თავად, ქართლისა და კანე-თისათა. ამას ცხედარსა მოსდებდნენ ორნი სხვანი დიაკონნი სტინარ-მაცხუ-ლინი და ვერცხლის დამარებით აღნიშნუ-ლი თეთრი სანთლები ცეკრასთ, ერთი თათვი ცხედარისა და მეორე ფრთხითი და დანაშობაში ყულუქანი მ. მსდებ-დნენ, ხოლო ცხედარისა თათვი სხვა-ორი დიაკონი შემოსულინი და მკეცე-ლინი.

ცხედარის მკეცეორთეონნი ქსენი ახანას: ენდროპისკევილი იოსებ, ცი-ციხ-შვილი სიმონ, მეყან მდივანმე-ფის შვილი რაფაელ, ბარათისკევილი იოსებ მინაში, ბეგან ყარჩიბაშ-

შვილი, დიმიტრი დიხანშიძე, ციციხ-შვილი ვიარაგი, პიკევიკე ნაზარი (გი-ორგი) იოსებ, ციციხ-შვილი იოანე, ამირევიანი დავით, ვადდირის-შვილი ომან კალაურის მოწინავე, დიმიტრი ყარჩიბაშის შვილი, სოლომან ჩერ-ქეხის-შვილი, შაშინის მოუბრე ვან-დერის-შვილი ფრიდონ, ვიძინის მო-უბრე იოსების ძმა ვადდირის-შვი-ლი იოანე, პიკევიკე პაატა და ათნი სხვანი ვადასწერს თავადნი, ნო-დარის-შვილინი, ვარჯაძემნი და რუსის-შვილინი და სხვანი.

ხოლო ბაღდადისის ოთხთა სე-ვტოს ოთხნი ბრწყინადენი თავადნი ცხენი არიან: ამილახარის-შვილი მე-ფან, ამაშიმე ვევენ, ენდრონი კას-შვილი დიმიტრი, ჩოლაყა-შვილი ნიკა-ლოაზ. ამათ ოთხთა თითოთა თითო სვეტი ცეკრასთ.

წარედგეს მისი სამადღის კანას და ხუჭუტის ცხედარის მისი ჩან-ბუჯა და დანსება ვეგარევისა ნავადაოს (ენდროსკევიკე) იმ ვანწყებთ და ვანწყებთ, ერთი იგი ვადდირის-შვილი მოსწინებულ მუსლითა შინა, წინათქმულნი მოხარენი და ცერემონ-მისტერი და სავა სხლსა და პო-ლიოის შინა ჰარანდებულ მისი სი-მადღე დღედაფილი დარჯან; ზარით წინათქმულნი და მასთან დარბაზისკო-ლინი თვეშამევილი მოვიდნენ ცე-დარსა თანა მეფისასა და იყოს გო-ლდეს, ტრილი და სლომაზ ვადასწერს თქმული და უქანსწელი ვადასწერს-ბა და დათხევა ცერემონსა.

ამს შეუდგენ მენა მეფისანა ცე-დარს ოთხს მეფისას მისსეკელნი, ამათ შეუდგენ პირველინი თავადნი, ამათ პირველთა თავადთა შემდგომად მეორენი თავადნი, ხოლო ამა მე-ორეთა თავადთა შემდგომად მესამენი თავადნი და შემდგომად ახნარნი და ყოველინივე თამაშტულნი.

ამისას შემდგომად სხვანი მეფე-ისანი და ასეველი მარცხენით ცხე-დარისა, ამათ უნდა შეუდგენ პირველ-თა თავადთა მეულენი, ხოლო ამათ შემდგომად მეორეთა თავადთა მეულ-ენი და ამა მეორეთა თავადთა მე-ულენთა შემდგომად მესამენი და შე-მდგომად ახნართა მეულენი, ესე ყოველინივე თამაშტულნი და მესამე-რიად სულმობათა ცერემონსა დამთე-ვილენი.

ამათ უკვე შეუდგენ რაოდენნიმე ემპოლისა-ბაშნი: ბოქალუდი უხუ-ცენი და იასულნი, რომელ დაბა-ლი ხალხნი, მამა-კაცინი ანუ დედა-კაცი, ჩინებულთა ვეგათა შემაწუხე-ბული არა ექმნენ.

თვსა ეკლესი-ქვემდ ქიხიის სამთე-როდამ მოსახარად კაცნი ძლიერნი და საქმის შემსწრებენი რიცხვით ოც-და-ათნი და ცერემონ-მისტერმან რა-ცა უბრძანოს, ყოველივე მსახურებმა მსარეოდელ დასარგულდ მართილ-ენით.

ხოლო რომელიცა ზემოვე მოხ-სენებულ არიან სარდარნი, მეწონე-ური, მეტარჯენნი და მემარცხენნი, ყოველინივე თვს თვსთა საკუთართა საბათა წინა უფილადენ, თვსთა დრო-შებითა, თვს თვსთა დასწერს მსახურებულთა და ხარისხთა, ყოველინივე დაწყოებით ვილადენ და სარანენი თვს თვსთა მიჩენილინი ცერემონ-მისტე-რისაგან მართილენ, რათა მყოფარნი არა აღირთვენ და დაწყოებით აქენ-დეს სიღვინი.

ამის უწყესს წესთა ცერემონ-მისტე-რად დაიდინა ჩვენ მიერისა ბრძანე-ბითა, მისი მალა-კეთილმოხილებმა ალექსევი ალექსის ძე რეკტორი და-ვით. თათქსა იანვარსა რიცხვსა ი. წელსა ჩიქს ქობიტეს უბე. ველ-მო-წერილი და მეტევი სრულიად საკა-რთვლის დღედაფილი დარჯანა.

ეკლ-მოწერილი და მეტევი: მისი უწყისდებმა კათოლიკოს-პატრიარქი მეფის ძე ატონი.

— შენი ჭირი, მძაო, შენი! და-
ბისენ, მძაო, ვაჰ! შენი! და ჩუ-
ქრა ხმა, რადგან თან წაღს აუღა-
ბდა. დაეღა და მახანა, ამოხდა შე-
ნად; დღესსაღა ხელი და ხიდა
გადარდა, მაგრამ სასწრაფოდ ისე
ზედ მოეკა; აი ავერ მენავერ-
კებიც მოვიდნენ, თოცსა მოარ-
ბენინებენ, აი ერთი წამიც კიდევ
და დიხსნით ქრისტიანს სულსა. მა-
გრამ წითი-სოფელი მუხანათია! ახმა-
ნავმა ხელი გავრთავისუფლა, მაგრამ
იმდენი ძალი აღარა ჰქონდა, რომ და-
მეგრებინა. ამ დროს ტალღამ შე-
მოპარა, ხეები დაშალა, ავღოდა ბე-
რული ისა და იქვე ჩასხრა. გამოე-
კლა ნატიკი, მაგრამ ვეღარ უშე-
ვლეს. აღბადა ხელები და მტკიცე
ჰქონდა, თორემ ისე მალე ვერ ჩაიხ-
რავდა და დაიხსნინდენ.

ხალხი, ქალი თუ კაცი, რომელიც
შვიტობა უტანდა ხილზე, ცხარე სრე-
მითი ჩასტიკიდან სარალობას. მწე-
ლია, გულსაკლავია, როცა შენ წინ
შენი მოძვე განწირულს ყოფაში და
ვერა ჰმეოლი..

* იქიდანვე გვატყობინებენ: მან-
რის უფროსმა სასტიკი განკარგულე-
ბა მოახდინა, რომ არამც-და-არამც
აღარა ზღონ ტივები ღიღ-წყლობასა,
მინამ წყალი არ ჩამოაგარებია. მის
უკან ტივს აღარ ჩამოუდგია.

* იქიდანვე გვატყობინებენ: ეს
ერთი სრული კვირა, რაც ყოველ
დღე სწვიოს. წვიმაც წვიმას ჰქვია,
თქმეზია ისეთი, რომ აღმანი იერ
წარმოიდგინებს; წყლები ვსაოცრად
გადიდა; მთელი ღობისა დასავლეთი
მხარე დამწვევდელია დამაწყვეტილი
ქალაქი. ვჯერებულს კარგი პირი
უნათი და ეწინაშეობს კარგს მოსა-
ვალს გვიქალიანო.

* იქიდანვე გვატყობინებენ: „სა-
ქართველოს ექსპროსიის ევროპის
გორის ებსკოპოსის, ყოფილ-სამღვ-
დროს ალექსანდრეს ოც-და-ხუთის
წლის იუბილეის დღე ჩვენ არ გიცო-
დით და ვინც იცოდა, რაღაც ბედად,
გადავიწყდათ, რომ ღირსეული და-
ეყვანებინათ მრავალ პატრიცეული
მოღვაწე ყოვლად-სამღვდლო ალექ-
სანდრე. დღეს, როგორც შეგიტყუე,
მზადდება ყოვლად-სამღვდლო ალექ-
სანდრეს სახელობაზე აღიესი მიწის
ქართველის საზოგადოებისა და ამ
დღეებში ვაგვანებენ მათს მუყუყუ-
ბას.“

* გორიდან გვეტყობენ, რომ ოც-
და-ათს აპრილს დანიშნული იყო
კრება გორის სამოწიფლო ოლქის სა-
მღვდლოთა; ბევრის მხრივ არის ეს
კრება სამღვდლოთა შესანიშნავი, მა-
გრამ ამ საგანზე კალენ წერილით
მოვილახარავეთ მითხვალთ ამ დღე-
ებში. აქ ეტყვიან მხოლოდ იმას,
რომ სამღვდლოთა უნდა სახელი
აეწინა და ეყრდნა, მაგრამ ეფრას ხა-
ხინდენ. სახლი, რომელიც სასწა-
ვლების გამოვლამ დაუსახელა სა-
მღვდლოთა, დაიწუნეს, თუმცა-კი;
ჩვენის აზრით, დასაწუნე არ არის.
დღეს საქმე ისეა დაწყებული, რომ
სასწავლებელი ისევ ძივლს სახეობა
დარჩება და როდემდინ დარჩება—ეს
ღმერთმა უწყის.

სია შემწირველთა
წიფსა და ფინას შუა ჩამოწო-
ლილი მიწისაგან დაზოცილთა ცოლ-

შვილის სასარგებლოდ. ჩვენს რედაქ-
ციას კიდევ ფული მოუვიდა შემდეგ
შემოწირველთაგან:

ა. ბ.	1
ბ. ყ.	1
ა. ფ.	1
კობიძისაგან.	50
ექითივე კატოხისაგან.	1
სოფია ვასილის ძე კატო- ხისაგან.	50
გაბუნია-ცაგარის ქალისა- გან.	2
დვინაო გრიგოლ მაჭარო- ვისაგან.	1
ქრისტეფორე ხუშარბისა- გან.	1
ფილიპე კაკაბაისაგან.	1
პეტრე კეტატაინისაგან.	1
სპირიდონ ჩიტაისაგან.	1
დავით ვარდიცისაგან.	1
სტეფანე დვარცხელიაგან.	50
ივანე კბიციკისაგან.	20
ბეკა ხუხიასაგან.	10
მისა თოფიაშვილისაგან.	15
მიხა ეკლესიის ყარაული- საგან.	10
სანტრო მაჭავარიანისაგან.	1
ილიკო ორანაშვილისაგან.	50
მხ—საგან.	75
სულ.	14—50
წინადა იყო.	104—50
სულ.	119—

სულ. 14—50
წინადა იყო. 104—50
სულ. 119—

აბარა ვალბონი

განთიხის ამბები
მეტე ჯერად გახსოვდები გვერთა
წესს. ხან მისიველი ცხელი დღეებსა და
ხან ისე მოჰქრის სიცივე, რომ სხვა-
ურთაგან ზომარის ტანსაცმელს მოგვა-
ძებნავთ ხოლმე. სიცივე არ გვატყობს
და როგორც მარტის 10-ს დაეკრებოდა,
ისე ამრლის ზარეულ რიცხვში, მსო-
ლოდ მინდვრად თოვლი წვიმად მოვიდა.
ცვალობორის მთა გათეთრდა, მაგრამ ეს
დასაძლელი თოვლი მინც დაიხსნა ვერ
გასაშლეს. მოგვორდა თოვლიც, სიცი-
ვემცე ცოტად იფიქრა და გულ-მოდებულად
მეგვრდა ხალხიც მუშაობას. სახლი გო-
დამიგული ურბისა დედა-მისა, თითო-
ცდილობს ზომარის უსწრაპობა დაკარ-
გულია დრო დაბრუნოს. წელს ამას გარ-
და კიდევ სხვა კარამი გამოავლინა სი-
ნაღის მასრასა. ეს კარამი სოფლის მკ-
სელებების არჩევნისა გახდა.

წელს შეუსრულდა იქვეავეს ვადა
მსახირობა და მთი მთავრად და სხვაში
უნდა ამოაწიოს სოფლებს. მართალია,
შობიდან არაფერია სოფლს მოსულეების
არჩევნის, მაგრამ ახლო რომ დაუკერ-
დებო, სოფლს ამ დროს დიდ ცვლილე-
ბას შეამჩნევთ. დღემდის თუ ქინას, დღეს
არჩევნების მთავრობების გამო ერთ გა-
ეგვალსა, სიცივლისა ნიშნ-წყაღად და-
გია სოფლსა.

სახლი რაღაც მომარბასა, ამართე-
ბა სოფელში მთქმ-მოქმთა, მაჭაროთა,
გასამ-სადღია და მისთანა უფიქრებულა
დღობობა. ეს კიდევ არაფერი, — შურ-
ღვინომ თუ ვერ გავქრბ, მამინ ფულ-
საც ეკლავა მსოფლიოს. მთავალი სოფ-
ლი არა ერთ და ორ დასად იყოფა, თი-
ქმის რომ ვეკავ უმანს თავისა ნიშნში
ამოავლებული კატორბტია ჰქვას, ვეკავ
„კატორბტი“ ისეთი თავისაზიან არის,
რომ სახლსა მატყვისცმას უკრავდა
აფესეს. უმართავთ თვის ამომრეკველთა
სადღესამს და სხვა, თუ ახლად და-
სასელებლად „კატორბტი“ წინადაც ყო-
ფად მოსულე, მამის მის საუხესს სია
სსულვარი არა ჰქვას. მის ჰქვას საწვევები

სოფლის მოსულეების სიტკობა და, რა-
საკვირვებელია, ცდილობს თვისი მამისრთა
წავლობით უფრო მოჰქრებულე მომარ-
ბა შეიძინოს. სახლში მისი ურთულები-
ნი ამ დღე-განსადღა — და დაჩაგვ-
მაგვარა განისაზ. მასეცეტროს კიდევ
დაეკრებულენი მსიკვე „სოფლი“ მო-
მარბებს მოულოდენ. მაჭარტინი ზარ-
მადით აწვდის ხან ერთს და ხან შუორს
„მთავრებს დრემლით“ საესე სტაქსა...

ამ თვეშია დანიშნული წყნის მარ-
ბა არჩევნის და სწორად ეს არის მი-
ზეზი, რომ ამ დღეს თითქმის ვეკავ
სოფლებსა ამომრეკველ დავიფილი სახლი
დასტავლობს კიდევ კარგი, რომ ვეკავ
ცვლე-ცვლელ მოქმედ დახი ერთმანერს
დასეცეტროს საზოგადო ურთობამდის,
მაგრამ არა, წინადაც დიდს მსკრამს იმ-
უნს და მტრის მეტად გადაჭარბებით მოქ-
მელებენ. ან რატომ არ ეცდნენ? მოსულეს,
მეტრე თუ მოსესრებულად და დღეს სო-
ფელსაც არგუნს ბეღს მოსულეობა, შე-
რუდიან ცოტა ქინა მოაგვრს, გასერი
დასავრბს, სახლსა კრფა გაჯანთვობს
ცნავეს გასეფლას, ქინა გაიდიდოს და მ-
მეღსაც ადვილად მოუგვრს სივის შე-
წობათა. მათი ხისხება, რომ დღეს სო-
ფელით ვეკვლეთის ბურგა მსურველი
მოსულეობას და ამისთანა უკანტრან-
ტის უსწრაპობა სახლვარი არა ჰქვას.
იგი ვეკავ დღისამ-მეღს მსკრამს, სა-
სოფლო ურთობამდის მომეტრებულა მის
მომარბობა; ისიც კარგად იცის, რომ რა-
საც დღეს დაწესებულს, მის მალე აი-
ცივდა თავისეული ამომრეკველების გასადამ.
მსკრამ ორი სხვა-და-სხვა უკანტრან-
ტის ერთგულნი შექმედებანს ხოლმე
ერთმანერის, რასაკვირვებელია, ორგვენი სე-
გვითარს უკანტრანტის ჰქვასი არან.

ამ რმდენისავე დღის წინად შემთხვე-
ვით შემთხვევურად ხალხსა სახლში ერთი
მომარბელი იყო. მალე ერთს სახლში შე-
სულ გლეხისა, რომელიც მანსულად
მომარბელად იდგა და გულ-გრადულდ შექ-
როდა ხსენსა, და გვითხე:

— კაცო, რა ამბავა, რაჟერ მსე-
ბობს ეს სახლი-მთო?

— რა ვიცი, შენი ჭირი! ავერ წე-
ღან ერთი არალო-თარდა გაცხვინდათ
დღესსა და ესედა ეს წესობაზე.

— მანც რაზედ მოუფიქრებ ნსუნი?

— ამისე, რომ ზოგა ამბობდა ეს და-
გვირისი მამასსადღად, ზოგა-ცა ამბო-
და, ის ეძიებოდა, სოფლის მუშაობა და
არ გვიხდა, სხვა უნდა დავუქროთო. ამ-
ისე ავერენ ერთმანერის და აი მსუბი-
მარბობა.

რმდენისავე ხალხად მოსულმა კაცებმა
მღეს დასომარბეს მოსულბანი.

— არ გრტყვიანთ, მას რაზედ ქსო-
ცვთ ერთმანერის? მაჭარტრინი ერთსა.

— როგორ თუ რაზედ შემთხვევითად
მსუსხდა, — მაკ ვინტრულაბა? უნდა
გვატყობან და თვისი გაუყვანონ?

ეს სახსრად გავკვლე. ან რას გუ-
განებდა..

ი. კახელი

უცხოეთი
ოსტალიი. გავ. „Times“-ს სწე-
რენ ბონიდავან, რომ საგრძნობლად მთა-
ვრობის თვლი ამ უმად კურსულ კრი-
ტიკენ გაეყრებო და განსწრაფა ჰქვას
რომ თუ რაიმე მოულოდელია შემოსევა
მეგვრ, მთავრობისა ეს უმეღელია.

გრვლესს ხმა, რომ ინგლისის მთავრობას
განსწრაფავს, უკან დაბაროს ინგლისს
თავის წარმომადგენელი ოსმალეთს სერ-
უაიტო, რადგან რამში უნდა დაეწინა-
სა.

— გავ. „Tems“-ი ამბობს: ზო-
გერთს ცალკეობა ნიშნავს იყო, ვი-
თომ ოსმალეთი სმის წელს ვადას სა-
დღეს ინგლისს ეგვიპტედაც ვარსა გა-
მოუყვანსთავისა. ამ გასეთის სიტყვით,
სმის წლის ვადაც-ცა არა, სასეგარ წელს
ვადას ახლავს ოსმალეთი და მტის დღის
არ დაეცდისო.

ნიდერლანდი. გავ. „Politische
Korrespondenz“-ის შედეგად ვერ-
სხვები ამბავს დაბეჭდილი გეტყობა-
ტან:

სურთოგორის სასეგარ მინისტრის
პლამენდს წარუდგინა მინისტრის
საკოლომოს მინსტრე, თუ რაჟერ მო-
რობაშია ჩურთოგორის ვარი და რამ-
დღეს არის მომსახურებელი. პლამენდს
მოუხსენებია, რომ გულ-არსკინანდ იყოფით,
რადგან ვარა მშენებრად არის შეიარ-
ღებული და უოველ შემთხვევას მზად
დგება. მაგრამ ამ შემთხვევას ვიღო-
ბა, რა შემთხვევას უნდა იცოს ჩურთო-
გორის სამთავრობათვის სახანა? არ ვი-
ციოთ. მრავალ თუ ამო პლამენდისა
მეღვართის საქმის გამო ამბობდა; უფრო
არის წარმოსადგენი, რომ ჩურთო-
გორის სულ სხვა მისისავე კუბროს თვა-
ლი. გეტყობთ ამ უმად დიდს ურთა-
დებებს პეტრენ სურბის ამბავს და დღითი-
დღე მოქლან, რომ სურბის ზოღატკა
სულ სხვა გზას და ვადას დადებოთ.
სანტრესო ოქნა შეკრებოთ, ჩურთო-
გორის ვართო ზამ ამბობს სურბის
საქმეშია ჩარევის, თუ კარგი შემთხვე-
ვითა? ამ ამბავს თვით სურბი ამის
დასტვის, რომ არ მართო სურბისა,
ამდელ სტამბოლდ თავად უფროს
ჩურთოგორის უოველსავე მოქმედებს და,
რასაკვირვებელია, ჩურთოგორის განსწრა-
ფავს შეუბრინებარება და შეუბრინებარება.

რუზინი. „Kölnische Zeitung“-ი
და სხვა საზღვარ-გარეთის გასეთობი
სწერენ: რუზინის მკვდრის დიდდ უ-
მყოფილან არან ამის გამო, რომ
პრეტინის გამოხილ პრეტინის პოლიტი-
კის თანხმად მოქმედებს და პრეტინის
გოლის-მოქმედებს სტალიონს; თითქმის
გოროდ კარლსკე პრეტინის მომარბო-
ბათის ეღვრებანს მკვდრის და ჰქვანდა
მთავრობას, რომ რუზინის პრეტინის პრე-
ტიკად გარდაეჭვებოთ. ვეკავსეღ უფ-
რო მეტად გოროდსავე სახლი გულ-
ტრინი. მაგალითურად, ამის წინად იხსნის
მკვდრის მამით დეუბეჭდა პრეტინის-
ცო მთავრობის მოწინააღმდეგე დასსა.
პრეტინისაშია წერებულს; რომ გორო-
დში არ შეგვინდოდა 1866 წელს დაწ-
მებო, რომდ რუზინის ტასტრე ავი-
და; გონსტრუქციას არ იცავს და და-
მოუცილებლად არ ინახავს სასეღვითი-
სის. შეგვიანდა წინააღმდეგობა უნდა გ-
მარბესდონ, უნდა დახსნან გოროდის
კარლს, რომ ესლანდელის სასეღვითის
მართვის წესების მადღებანი არა ვართო
და მისი დასამტკიცებლად იხსნის გორო-
დის არ უნდა შეგვინდოდა რომდ გორო-
დისა და მისი მამობისა, და არ უნდა წვი-
დნენ სოფელ იქ, სადგ გოროდის კარლ-
ბეჭდობა. ამ პრეტინისაშია 50 კაცს
ქვანდა ხელი მოწინადა, რომელით მო-
რის ურეთან იხსნის კოლომოსიანი, ვი-
ტრები და კვბლანი. ამის გარდა ამის წი-
ნადვე უმეღებულა და იმეღებულა გოროდის
კარლს საცხვავი წიგნავა, სასეღ-
პრეტინისაშია.

გაზრდა. ნუ-თორავიდას ურეკავს
გაზრდა „Times“-ის აღმართი, ქალკეს
გოროდში, ამის წინად გუბას იყო მის
გამო, რომ წინააღმდეგობა გამოაუტენ-
დით ირლანდიაში მად-მომარბობის გა-
ნობის მიღებასა, კრავსეღ თავა-მეღ-
მარდ ამ ქალკეს ურეკავს გოროდის
და და გოროდს დასწრების სხვა სან-
სისარნი მარინდ ბეგს გოროდისა ინ-
გლისის მთავრობა, ვეკავსეღ მადღად
ნადიში მად-დამტკიცებულ კონსტანს შე-
მოღების პრეტინი. სწრაფით გო-
ღატკის მიღებასა, რომდ ოროს
მეღებულა თვისი განდებობის თუ და-
სწრების და სხა ახალდობს ვგოროდში სა-
როდ ვეკავ დახვარებულა შესწავლებლად
და კრებულ ირლანდიის სწვის გამოვო.

რომ ეს წიგნავი მინისტრის სტრუქტურას
წარმოადგენს; თვით სტრუქტურა ურსა-
ჭივთს თორემ, რომ გვ წიგნავი და და-
მწერავთ. ამ რმდენისაში დღის წინად
მთავრობებულად დასის გასეთს „Lupta“-
ში დაიბეჭდა შორო გოროდის საცხვავ-
გი წარად სათავრობის წინადაც გორო-
და. ამ წერილმა საზმინდ დასოფობათ თორემ
გოროდის და მრმანებს ვადაც, რომ რადგან
რამა გამოხივას მოახდინეთ და ანთავ-
გოროდის თვისი დაწინადაც ეს წერილობ-
სოლო წერილის სულ-მწერა გერ უბო-
გნით და დღესაც ვერ გეტყობთ, თუ ვი-
სი დაწინადაც ეს წერილი. რადგან გოროდის
ამ გასეთის მსურველსა უფროთიან უფრო
კანდა და სულ-მწერად დეუბეჭდა კვე-
წერილი.

ბალზია. მის შედეგად რდ გასეთო-
ბის გამოცხადეს, რომ თუ გუბინისა
და სავრებისა შობის ომი ასტრად,
გუბინისა ბეღების სასწვრებს სულს
შეახსენა, ბეღებულთა ურრდებლად მო-
ქმედა თორემ თვისანი საზმდრებს და
მითხვავს მთავრობისაგან, რომ სა-
მწვრებსი გავამტროთ და სახლი ცისე-
სიმეგვრისა ვაგოთი დღეობისა და სა-
მწვრებსი. სოლო ცისე-სიმეგვრისა აბების
ვადა მთავრობას განსწრაფა ჰქვინდა,
რომ სურთო სასწვრებსი ბეგვრდ შემო-
და და ამ გავრდა ვარა გავამტრობისა.
ამ სურთელს მთავრობისა წინააღმდეგობის
თორემ კვლავაგებო. ამ საქმის გამო
ბოლოს მთავრობას და კვლავაგებობა მო-
რავლენ ამ პირობით, რომ მაღტკა
24 მთავრობის მსხვერპლს მთავრობის ცი-
სესამეგვრთა სასეგვრად და მთავრობა
ამის სამეგვრად უმს იტყვის სასწ-
დრო ბეგვრეს და ვარებს ადარ გა-
მწვრებსა.

აღმოსავლეთი. გავ. „Daily News“-ი
ამბობს: სან გარეგულად, რომ რუსეთისა
და ინგლისის ადგინის გამმეგვრულ გო-
მისის წერილი ვერ სანსწვრებსი გორო-
ბითი და იქმედ და მრმდენს მარკე-
ბას, რომ მუღად თუ სსეკ ამ მწერე
გავსეწვდეს. ამბობენ, ინგლისის მთა-
ვრობა ანთავრს უთმობს რუსეთს და
თუ რუსეთიც თვისი სიტყვის არ ვადა-
და და თვისის სურვლისა ასრულებს
მითხვამა, მამინ ეს კომისის ორს გვი-
რსეკულად დამოხდა და ტყეშებულ იქ-
მეზო. თუ მართლად კომისის გვირავ-
თარს გარდაეჭვებულა ვერ დადაცა,
ავლანსტინის განსწვრების სწეე დღეს
არის თუ სხვად სულ-მწერად ასტრად და
მრმდენადგან სინათლეცა გამოვო.

ამერიკა. ნუ-თორავიდას ურეკავს
გაზრდა „Times“-ის აღმართი, ქალკეს
გოროდში, ამის წინად გუბას იყო მის
გამო, რომ წინააღმდეგობა გამოაუტენ-
დით ირლანდიაში მად-მომარბობის გა-
ნობის მიღებასა, კრავსეღ თავა-მეღ-
მარდ ამ ქალკეს ურეკავს გოროდის
და და გოროდს დასწრების სხვა სან-
სისარნი მარინდ ბეგს გოროდისა ინ-
გლისის მთავრობა, ვეკავსეღ მადღად
ნადიში მად-დამტკიცებულ კონსტანს შე-
მოღების პრეტინი. სწრაფით გო-
ღატკის მიღებასა, რომდ ოროს
მეღებულა თვისი განდებობის თუ და-
სწრების და სხა ახალდობს ვგოროდში სა-
როდ ვეკავ დახვარებულა შესწავლებლად
და კრებულ ირლანდიის სწვის გამოვო.

